

Contribuția politicii regionale a UE la combaterea crizei economice și financiare, cu referire specială la Obiectivul 2

Rezoluția Parlamentului European din 6 iulie 2010 referitoare la contribuția politicii regionale a UE la combaterea crizei economice și financiare, cu referire specială la Obiectivul 2 (2009/2234(INI))

Parlamentul European,

- având în vedere documentul de lucru al Comisiei intitulat „Consultare privind viitoarea strategie „UE 2020” (COM(2009)0647),
- având în vedere comunicarea Comisiei intitulată „Politica de coeziune: raport strategic pentru anul 2010 privind punerea în aplicare a programelor pentru perioada 2007-2013” (COM(2010)0110),
- având în vedere cel de-Al șaselea raport intermediar al Comisiei privind coeziunea economică și socială (COM(2009)0295),
- având în vedere comunicarea Comisiei intitulată „Stimularea redresării economice europene” (COM(2009)0114),
- având în vedere comunicarea Comisiei intitulată „Politica de coeziune: investiții în economia reală” (COM(2008)0876),
- având în vedere comunicarea Comisiei intitulată „Noi competențe pentru noi locuri de muncă: să anticipăm și să răspundem cerințelor pieței forței de muncă în materie de competențe” (COM(2008)0868),
- având în vedere comunicarea Comisiei intitulată „Un plan european de redresare economică” (COM(2008)0800),
- având în vedere comunicarea Comisiei intitulată „De la criză financiară la redresare: un cadru de acțiune la nivel european” (COM(2008)0706),
- având în vedere recomandarea Consiliului cu privire la actualizarea în 2009 a orientărilor generale ale politicilor economice ale statelor membre și ale Comunității și cu privire la aplicarea politicilor de ocupare a forței de muncă ale statelor membre (COM(2009)0034),
- având în vedere rapoartele strategice naționale ale statelor membre pentru anul 2009,
- având în vedere Regulamentul (CE) nr.1083/2006 al Consiliului din 11 iulie 2006 de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de coeziune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1260/1999¹,

¹ JO L 210, 31.7.2006, p. 25.

- având în vedere propunerea sa de rezoluție din 11 martie 2009 privind politica de coeziune: investiții în economia reală¹,
 - având în vedere avizul Comitetului Regiunilor cu privire la cel de-Al șaselea raport intermediar al Comisiei privind coeziunea economică și socială (COTER-IV-027),
 - având în vedere previziunile economice europene – toamna 2009/economia europeană 10/2009 – Direcția Generală Afaceri Economice și Financiare - Comisia Europeană,
 - având în vedere raportul trimestrial privind zona euro - volumul 8, nr. 4 (2009) – Direcția Generală Afaceri Economice și Financiare – Comisia Europeană,
 - având în vedere articolul 48 din Regulamentul său de Procedură,
 - având în vedere raportul Comisiei pentru dezvoltare regională (A7-0206/2010),
- A. întrucât în perioada 2000-2006, 15,2% dintre europeni (69,8 milioane) au locuit în regiunile din cadrul Obiectivului 2 și au beneficiat de finanțare în valoare totală de 22,5 miliarde de euro (9,6% din totalul resurselor), fiind create 730 000 de locuri „brute” de muncă, cei mai mulți indicatori înregistrând performanțe înalte [gradul de ocupare a forței de muncă, inovația, cercetarea și dezvoltarea (C&D), intensitatea capitalului uman, educația și formarea, învățarea pe tot parcursul vieții], în vreme ce, pe de altă parte, alți indicatori [investiții străine directe (ISD), productivitatea] înregistrează niveluri de performanță mai scăzute decât cele din regiunile de convergență și, în ceea ce privește creșterea PIB-ului pe cap de locuitor comparativ cu media UE, regiunile în cauză sunt cu mult (122%) înaintea regiunilor de convergență (59%), însă, cu toate acestea, prezintă o scădere de 4,4% în acea perioadă;
- B. întrucât, odată cu reforma din 2006, Obiectivul 2 acoperă îmbunătățirea competitivității regionale și a gradului de ocupare a forței de muncă, într-un total de 168 de regiuni din 19 state membre, ceea ce înseamnă 314 milioane de locuitori, cu o finanțare pentru 2007-2013 în valoare totală de 54,7 miliarde de euro (puțin sub 16% din resursele totale), și merită subliniat faptul că aproape 74% din această sumă este alocată pentru îmbunătățirea cunoașterii și inovării (33,7%) și pentru asigurarea de locuri de muncă mai multe și mai bune (40%);
- C. întrucât, pe baza ultimelor previziuni ale Comisiei (2009-2011), situația pieței muncii va rămâne nefavorabilă și rata șomajului va ajunge la 10,25% în UE, cu o pierdere de 2,25% a locurilor de muncă pentru 2009 și 1,25% pentru 2010, generând, printre altele, o intensificare a divizării sociale în țările membre; întrucât sectoarele-cheie din regiunile UE indică: a) creșterea numărului de noi comenzi și a încrederii, cu o îmbunătățire a imaginii de ansamblu asupra industriei din UE, în ciuda faptului că rata producției este cu 20% mai scăzută față de cea de la începutul lui 2008, b) continuarea declinului activităților din domeniul industriei prelucrătoare și c) continuarea dificultăților legate de accesul IMM-urilor la microcredite/finanțare;
- D. întrucât chiar dacă este adevărat că, inițial, criza a afectat în special bărbații, în prezent rata desființării locurilor de muncă este identică pentru bărbați și femei, care sunt mai puțin prezente decât cei dintâi pe piața forței de muncă din majoritatea statelor membre

¹ Texte adoptate, P6_TA(2009)0124.

ale Uniunii Europene; întrucât alte crize ne-au învățat că femeile sunt mai expuse riscului de a nu găsi un loc de muncă după ce l-au pierdut pe al lor; întrucât egalitatea dintre bărbați și femei are un impact pozitiv asupra productivității și creșterii economice, iar participarea femeilor pe piața forței de muncă prezintă numeroase beneficii sociale și economice;

- E. întrucât pe baza rapoartelor naționale strategice pentru 2009 și a raportului strategic al Comisiei pentru 2010 privind politica de coeziune și punerea în aplicare a programelor 2007-2013, statele membre par a fi utilizat în modalități destul de diferite instrumentele, mijloacele și metodele de facilitare a politicii de coeziune propuse de Comisie în vederea combaterii crizei și a creșterii cheltuielilor reale, cum ar fi schimbările aduse orientărilor strategice, axelor și finanțărilor pentru programele operaționale, precum și răspunsul la simplificarea procedurilor de punere în aplicare;
- F. întrucât, începând cu octombrie 2008, Comisia a propus o serie de măsuri cu scopul de a accelera aplicarea programelor din cadrul politicii de coeziune 2007-2013, în vederea mobilizării tuturor resurselor și a mijloacelor sale pentru a oferi sprijin imediat și eficient eforturilor de redresare la nivel național și regional;
- G. întrucât strategia Comisiei pentru accelerarea investițiilor și simplificarea programelor din cadrul politicii de coeziune prin recomandări adresate statelor membre și prin adoptarea de măsuri legislative sau fără caracter legislativ se concentrează în jurul a trei axe: a) o flexibilitate sporită în ceea ce privește programele de coeziune, b) acordarea unui avantaj net regiunilor, precum și c) investiții inteligente în cadrul programelor de coeziune; întrucât, pentru anul 2010, din cei 64,3 miliarde de euro alocate ocupării forței de muncă și competitivității, 49,4 miliarde de euro trebuie utilizate pentru coeziune (o creștere de 2% față de 2009) și 14,9 miliarde de euro pentru competitivitate (o creștere de 7,9% comparativ cu 2009),
 - 1. subliniază faptul că, în contextul crizei financiare și economice mondiale și a încetinirii creșterii economice actuale, politica regională a UE constituie un instrument important de realizare, cu o contribuție decisivă la Planul european de redresare economică, constituind cea mai mare resursă comunitară de investiții în economia reală și oferind sprijin important pentru investițiile private, inclusiv la nivel regional și local; constată că este esențial să se asigure o ieșire cu succes din criză pentru a realiza o dezvoltare durabilă pe termen lung, prin consolidarea competitivității, a ocupării forței de muncă și a atractivității regiunilor europene;
 - 2. ia act de faptul că fondurile structurale constituie instrumente puternice, menite să acorde sprijin regiunilor pentru restructurarea economică și socială a acestora și să promoveze coeziunea lor teritorială, precum și să pună în aplicare Planul european de redresare economică și, în special, dezvoltarea competitivității și crearea de locuri de muncă, susținând în același timp utilizarea lor sistematică și eficientă; subliniază faptul că obiectivul competitivității nu poate fi atins în detrimentul cooperării și al solidarității între regiuni;
 - 3. salută rezultatele pozitive înregistrate în perioada anterioară crizei economice, în cazul celor mai mulți indicatori, pentru regiunile din cadrul Obiectivului 2, și anume nivelurile ridicate de performanță în ceea ce privește gradul de ocupare a forței de muncă, inovația, cercetarea și dezvoltarea (C&D), intensitatea capitalului uman, educația și formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții; subliniază faptul că efectele crizei asupra

economiei nu trebuie să ducă la reducerea sprijinului destinat creării de locuri de muncă mai multe și mai bune, și solicită ca aceste avantaje comparative să fie susținute prin intermediul unei consolidări a instrumentelor din cadrul Obiectivului 2;

4. susține cu căldură prioritățile-cheie ale strategiei UE 2020, în special o creștere inteligentă, durabilă și incluzivă realizată, printre altele, prin valorificarea unor noi modalități de realizare a dezvoltării economice durabile cu ajutorul economiei digitale, îmbunătățirea cadrului de reglementare pentru consolidarea coeziunii teritoriale și sociale și promovarea unor condiții și a unui mediu de afaceri mai bune pentru competitivitate, crearea de locuri de muncă, spiritul antreprenorial și de inovație pentru toate regiunile, dezvoltarea IMM-urilor și sprijinirea potențialului de dezvoltare a acestora; sprijină în continuare obiectivul creării de locuri de muncă mai multe și mai bune, prin asigurarea unor condiții de lucru corespunzătoare, atât pentru bărbați cât și pentru femei, și garantând, în același timp, accesul acestora la educație și formare profesională; solicită ca aceste politici să fie consolidate în continuare, inclusiv prin valorificarea avantajelor pieței unice europene în contextul aprofundării viitoare a strategiei UE 2020, asigurând, în același timp, faptul că Obiectivul 2 se axează în continuare pe realizarea coeziunii teritoriale a UE;
5. constată cu îngrijorare efectele sociale negative ale crizei asupra regiunilor din cadrul Obiectivului 2, care au drept rezultat creșterea șomajului, a sărăciei și a excluziunii sociale, și care afectează cele mai vulnerabile grupuri sociale (șomeri, femei, persoane în vârstă), și invită Comisia să întreprindă inițiative pentru a sprijini IMM-urile, cu scopul de a asigura durabilitatea locurilor de muncă existente și crearea unui număr cât mai ridicat de noi locuri de muncă acolo unde este posibil;
6. subliniază faptul că coeziunea economică, socială și teritorială se află în centrul strategiei UE 2020; politica de coeziune și fondurile structurale reprezintă instrumente-cheie pentru realizarea obiectivelor de creștere economică inteligentă, durabilă și incluzivă în statele membre și în regiuni;
7. subliniază problema importantă pe care o reprezintă reducerea contribuției cofinanțării naționale la programe, ceea ce afectează și Obiectivul 2, din cauza problemelor financiare majore din multe state membre și susține politica Comisiei privind utilizarea ajutorului comunitar; consideră că este, astfel, necesar ca modificarea Regulamentului (CE) nr. 1083/2006, în sa forma actuală, adoptată de Parlament, să fie rapid pusă în aplicare și consideră că finanțarea de 100% este excesivă, întrucât prin aceasta se elimină stimulentele pentru statele membre de a garanta, prin intermediul unei cofinanțări naționale, eficiența și rentabilitatea măsurilor sprijinite și împărtășește punctul de vedere al Consiliului, care respinge așa-numita „alimentare anticipată” (frontloading) din textul prezentat;
8. ia act de faptul că, dintr-un total de 117 programe operaționale finanțate de FSE, 13 au fost modificate (pentru Austria, Germania, Ungaria, Irlanda, Letonia, Lituania, Țările de Jos, Polonia, Portugalia, două pentru Regatul Unit, precum și două pentru Spania) cu scopul de a aborda anumite nevoi rezultate în urma crizei, și solicită Comisiei să sprijine statele membre pentru ca acestea să utilizeze această flexibilitate în vederea reorientării programelor lor operaționale și să informeze, în această privință, actorii regionali și locali în cauză, cât mai curând posibil și într-o măsură cât mai cuprinzătoare, cu scopul de a acorda sprijin pe termen scurt grupurilor și categoriilor specifice expuse riscului;
9. constată că cel de-al șaselea raport intermediar referitor la coeziunea economică și socială

reflectă diferitele situații socio-economice ale celor trei tipuri de regiuni, în special în ceea ce privește capacitatea lor de creare și inovare, precum și spiritul antreprenorial; atât actuala criză economică, cât și diferitele variabile care influențează oportunitățile de dezvoltare regională (demografia, accesibilitatea, capacitatea de inovare etc.) sunt factori care evidențiază existența unor date importante de care trebuie să se țină seama în momentul evaluării situației economiilor locale și regionale și al elaborării unei politici eficace de coeziune;

10. susține propunerea Consiliului de a crește totuși prefinanțările pentru anul 2010 la FSE cu 4% și la Fondul de coeziune cu 2%, însă doar pentru statele membre al căror PIB a scăzut cu peste 10% sau care au primit asistență macrofinanciară de la FMI pentru a-și consolida balanțele de plăți; solicită Comisiei să examineze cauzele întârzierii punerii în aplicare și să găsească soluții flexibile pentru regulile $n+2/n+3$, astfel încât statele membre să nu piardă asistența financiară acordată;
11. regretă faptul că cel de-Al șaselea raport intermediar al Comisiei privind coeziunea economică și socială nu include date calitative și cantitative specifice cu privire la efectele pe termen scurt și lung ale crizei financiare și economice în regiunile UE, în special în ceea ce privește principalii indicatori economici și sociali; invită, astfel, Comisia să prezinte un raport/studiu special cu privire la consecințele crizei financiare și economice în regiunile UE, în special în regiunile din cadrul Obiectivului 2 și în regiunile aflate în etapa de suspendare progresivă a ajutorului, precum și cu privire la o posibilă amplificare sau diminuare a disparităților regionale în contextul crizei; observă faptul că aceste evaluări trebuie realizate cât mai curând posibil, pentru a putea împiedica apariția unor neregularități și pentru ca acestea să poată servi drept bază pentru o propunere privind continuarea Obiectivului 2 în acele zone în care acesta poate furniza o valoare adăugată în privința fondurilor naționale;
12. salută măsurile de sprijin pentru întreprinderi din cadrul politicii de coeziune (aproximativ 55 de miliarde de euro în perioada 2007 - 2013), dintre care cea mai mare parte privește sprijinirea inovației, transferul tehnologic și modernizarea IMM-urilor, considerând importantă promovarea modelelor de succes în acest domeniu, și înțelege că măsurile de intervenție propuse în favoarea întreprinderilor trebuie să aibă în vedere rezultatele restructurării eficiente pe termen lung, precum și tranziția către o economie mai durabilă, și nu intervenții de protecție pentru supraviețuirea economică, care, în multe cazuri, sunt incompatibile cu politicile privind ajutoarele de stat;
13. insistă asupra faptului că pentru a putea depăși criza sunt necesare investiții în cercetare și dezvoltare, precum și în inovație, educație și în tehnologii care utilizează resursele în mod eficient; astfel de investiții vor constitui un beneficiu atât pentru sectoarele tradiționale și zonele rurale, cât și pentru economiile de servicii de înaltă calificare, consolidând, prin urmare, coeziunea economică, socială și teritorială; subliniază faptul că este necesar să se asigure o finanțare accesibilă, în privința căreia fondurile structurale joacă un rol-cheie;
14. solicită Comisiei și statelor membre să monitorizeze permanent consecințele crizei în diferite domenii structurale și de dezvoltare și utilizarea posibilităților oferite de instrumentele de finanțare alocate pentru Obiectivul 2, în principal pentru a sprijini spiritul antreprenorial și IMM-urile, precum și organismele economiei sociale și solidare, cu scopul de a spori competitivitatea acestora și, prin urmare, potențialul de creștere a locurilor de muncă, și de a facilita accesul acestora la utilizarea instrumentelor de

inginerie financiară (Jaspers, Jeremie, Jessica, Jasmine); invită Comisia și statele membre să utilizeze aceste informații pentru a pregăti și a direcționa viitorul Obiectiv 2 privind coeziunea la nivelul UE spre acele zone, regionale și locale, în care se poate demonstra că intervențiile din partea UE aduc o valoare adăugată sporită (în special inovațiile din sectorul turismului și al prestării de servicii, sectorul IT și sectoarele industriale, precum și protecția și ameliorarea mediului înconjurător și dezvoltarea potențială a surselor de energie regenerabile sau a tehnologiilor care ar îmbunătăți în mod semnificativ întreprinderile producătoare de energie convențională, care vizează un nivel redus de emisii de carbon și reducerea la minimum a producției de deșeuri, precum și inovațiile din sectorul primar);

15. invită Comisia și statele membre să evalueze și să promoveze toate sinergiile între instrumentele politicii de coeziune și ale competitivității la nivel regional, național, transfrontalier și european;
16. salută politica Comisiei cu privire la a) extinderea perioadei de eligibilitate din cadrul programelor operaționale 2000-2006 astfel încât să se permită absorbția maximă a tuturor resurselor din cadrul politicii de coeziune, b) simplificarea cerințelor și procedurilor administrative și a gestionării financiare a programelor, asigurându-se, în același timp, în continuare controlul necesar în vederea identificării unor cazuri de erori sau fraudă; consideră, în această privință, că ar trebui să se elaboreze prevederi pentru a încuraja realizarea de proiecte ingenioase și pentru a împiedica din timp comportamentele ilegale;
17. susține politica „prefinanțării” pentru programele din cadrul politicii de coeziune 2007-2013, care au generat o lichiditate imediată de 6,25 miliarde de euro pentru 2009 pentru investiții în cadrul pachetelor de finanțare ce au fost convenite pentru fiecare stat membru;
18. constată că zonele urbane, precum și centrele urbane, prezintă prin natura lor probleme sociale specifice și importante (nivel ridicat al șomajului, marginalizare, excluziune socială etc.), care sunt agravate ca urmare a crizei, și că acest lucru trebuie examinat în profunzime, pentru a pune în aplicare măsuri active corespunzătoare, pe termen scurt și lung;
19. susține politica în domeniul acordării de ajutor și noile instrumente de finanțare pentru proiectele majore pentru regiuni (proiecte al căror cost total planificat este de 50 milioane de euro și peste) adoptate de Comisie în 2009, recunoaște importanța instrumentelor de inginerie financiară și de cooperare cu BEI/FEI, în special JASPERS, JEREMIE și JESSICA și solicită o creștere viitoare cu peste 25% a finanțării oferite prin intermediul JASPERS (Asistență comună pentru susținerea proiectelor în regiunile europene), care se referă în mod special la regiunile din cadrul Obiectivului 2, cu scopul de a încuraja pregătirea deplină și punerea în aplicare foarte rapidă a acestora deși, în prezent, aceste proiecte sunt puține la număr; speră că majorarea anterioară a finanțării pentru JASPERS are un impact pe termen mediu și lung asupra creșterii competitivității economice a regiunilor europene și insistă asupra includerii periodice a unei analize comparate între rezultatele obținute și obiectivele urmărite și finanțarea acordată față de finanțarea necesară îndeplinirii obiectivelor în cauză;
20. subliniază faptul că numai cu o guvernare veritabilă, integrată pe mai multe niveluri, între autoritățile publice locale, regionale, naționale, transfrontaliere și europene, politica regională, națională și a UE poate fi eficientă și eficace; solicită Comisiei să evalueze

posibilitățile de inovare legate de cooperarea teritorială, atât la nivel național, cât și internațional, în cadrul fiecărui obiectiv al politicii de coeziune, precum și să analizeze posibilitățile de consolidare a obiectivului de cooperare teritorială europeană, în ceea ce privește stimularea inovării legate de cooperarea între regiuni; alături de consolidarea Obiectivului 3 - Cooperarea teritorială -, ar trebui consolidată și posibilitatea de a derula acțiuni de cooperare teritorială la nivel transnațional, în cadrul Obiectivului 2; subliniază că o astfel de posibilitate este în prezent asigurată în baza articolului 37 alineatul (6) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006; consideră că, fără a modifica bugetul total alocat obiectivelor de coeziune, consolidarea cooperării teritoriale trebuie însoțită de o orientare către un buget mai mare alocat acestei cooperări teritoriale extinse;

21. susține modificările propuse în ceea ce privește normele de punere în aplicare care vizează consolidarea flexibilității fondurilor structurale și adaptarea acestora pentru a răspunde nevoii privind punerea rapidă în aplicare, date fiind condițiile economice excepționale, a celor 455 de programe din cadrul politicii de coeziune, în special în ceea ce privește programele din cadrul Obiectivului 2, ținând în același timp cont de necesitatea adaptării instituțiilor și autorităților de gestionare naționale și regionale la această situație nouă, care să evite eventuale abuzuri sau gestionări deficitare și să asigure posibilitatea redirecționării fondurilor rămase spre alte proiecte curente sau noi; solicită autorităților de gestionare să propună soluții ce au ca scop eficientizarea implementării programelor operaționale prevăzute de Obiectivul 2;
22. subliniază faptul că în circumstanțe deosebite (cum ar fi criza economică), se poate solicita în mod excepțional o mai mare flexibilitate a regulii n+2, luând în considerare obiectivele urmărite de politica de coeziune și efectele schimbărilor economice ciclice asupra finanțelor publice și a investițiilor private;
23. recomandă ca toate fondurile necheltuite într-o regiune în conformitate cu regulile N+2 și N+3 să fie atribuite din nou proiectelor regionale și inițiativelor comunitare;
24. solicită Comisiei să evalueze planul de acțiune-inițiativă cu privire la propunerile legislative referitoare la micile întreprinderi (Small Business Act) la un an de la punerea sa în aplicare (decembrie 2008), în principal în ceea ce privește rezultatele legate de întărirea competitivității micilor întreprinderi și a accesului la finanțare și capital operațional, precum și de promovarea întreprinderilor inovatoare nou înființate, precum și de reducerea poverilor administrative etc.;
25. subliniază efectul pozitiv al egalității de șanse între femei și bărbați asupra creșterii economice; în această privință subliniază că din unele studii reiese că, dacă ratele ocupării forței de muncă, a ocupării forței de muncă cu jumătate de normă și a productivității femeilor ar fi identice cu cele ale bărbaților, PIB-ul ar crește cu 30% pentru perioada de programare de după 2013; solicită, prin urmare, să se acorde o atenție deosebită proiectelor finanțate de fondurile structurale care vizează promovarea egalității și incluziunea femeilor pe piața forței de muncă;
26. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei și statelor membre.